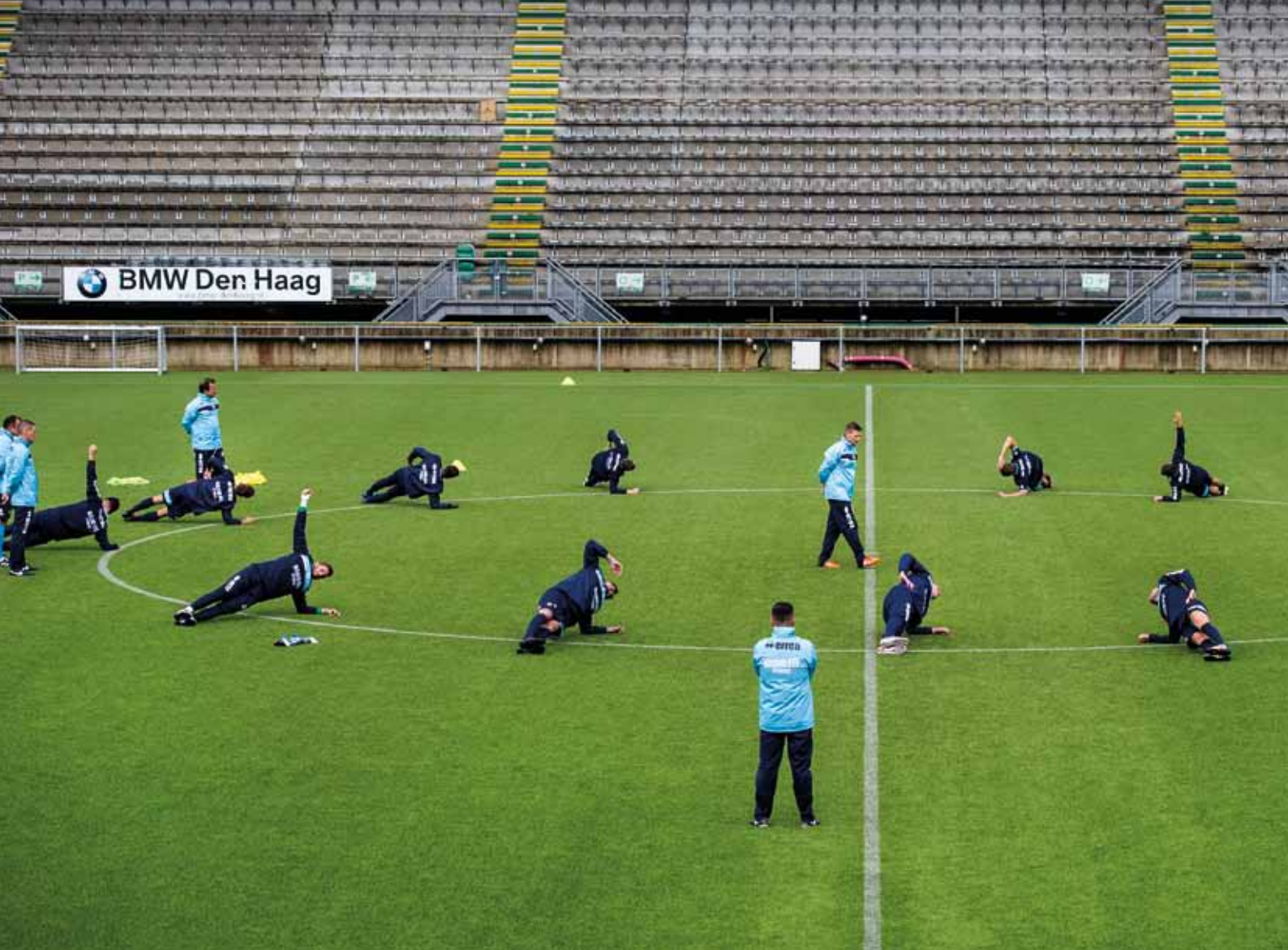

Waar gaat het met het kunstgras voor voetbal naar toe?

Kunstgras in het betaald voetbal lijkt op z'n retour

Het lijkt erop dat kunstgras in het betaald voetbal nu echt op zijn retour is. In de nieuwjaarstoespraak van vrijwel elke voorzitter en directeur van een betaaldvoetbalorganisatie kwam het onderwerp aan de orde. Vier clubs hebben al besloten of werken aan plannen om op termijn definitief van kunstgras af te stappen. Wat zijn de gevolgen van die ontwikkeling?

Auteur: Guy Oldenkotte

Met de aankondiging van SC Cambuur-voorzitter Ype Smid dat de club uiterlijk vanaf 2020 overstapt van kunstgras naar hybride, lijkt de historie zich te herhalen. De club was in 2005 de eerste BVO die zelfstandig koos voor kunstgras. Dat Heracles Almelo destijds al twee seizoenen op kunstgras speelde, telt niet mee wanneer men weet dat die mat er alleen kwam op aandringen van hoofdsponsor Koninklijke TenCate. Mede dankzij de deelname van Heracles aan een Europese studie van de

UEFA werd de markt voor kunstgras voor voetbal uiteindelijk een feit.

De rest is geschiedenis, *as they say*, maar een volledig hoofdveld van kunstgras is nu dus ook 'geschiedenis' bij SC Cambuur. Smid deed zijn uitspraak nog voordat het voetbalseizoen 2017/2018 überhaupt van start ging. Aan het begin van het nieuwe jaar, tijdens de nieuwjaarstoespraken in de aanloop naar de tweede seizoenshelft, lieten

Adriaan Visser (Pec Zwolle), John Bes (Almere City) en Mattijs Manders (ADO Den Haag) eenzelfde geluid horen. Allen hebben besloten of overwogen om op korte termijn afscheid van kunstgras te nemen. Elders in deze editie kunt u hun beweegredenen lezen.

Goed voor de spelers

Het zal u niet verbazen dat de geluiden positief worden ontvangen bij de Vereniging van

6 min. leestijd

ACTUEEL

Hesp erkent dat kunstgras een aantal oplossingen biedt waar het voetbal in Nederland van afhankelijk is, maar wat hem betreft spelen talentvolle spelers alleen nog op natuurgras- of hybride velden. 'Veel spelers komen al op hun achtste of negende bij de jeugdopleiding van een club terecht. Het is goed dat ze dan zoveel mogelijk op natuurgras spelen.' Toch roept Hesp niet op tot een totale uitbanning van de ondergrond. 'Kunstgras is ideaal om tempovoetbal te trainen of om bepaalde acties goed onder de knie te krijgen, maar ook van straatvoetbal kan een speler veel leren. Vandaar dat ze zoveel mogelijk op verschillende ondergronden moeten trainen.'

Goed voor de club?

De woorden van Hesp klinken idealistisch, maar bij verschillende clubs is die mogelijkheid beperkt. Zo zal Ado Den Haag op zoek moeten naar een trainingscomplex voor de selectie, wanneer de club werkelijk besluit om in 2019 afscheid van kunstgras te nemen. Met kunstgras was het juist mogelijk om alle activiteiten in het Cars Jeans Stadion te concentreren. 'Met natuurgras in het stadion kun je minder activiteiten ontplooiën, wat invloed zal hebben op de exploitatie', stelt Ben Veenbrink van The Stadium Consultancy. 'Maar de onderhoudskosten zullen de grootste impact hebben. Die stijgen gigantisch. De vraag is natuurlijk welke kwaliteit je wilt hebben. Daar zit veel verschil in. Maar in principe kun je de wet van de afnemende meeropbrengsten hierop toepassen.'

VVV-voorzitter Hai Berden sprak in zijn nieuwjaarspeech over een kostenpost van 1,5 tot 2 miljoen euro wanneer een voetbalclub wil overstappen van kunstgras naar natuurgras. Berden zat in de werk-

groep Kunstgras die door de betaaldvoetbalorganisaties werd opgericht, maar die eind 2017 een stille dood stierf. In die 1,5 tot 2 miljoen euro zijn de onderhoudskosten nog niet eens inbegrepen.

'Het kost ontzettend veel om die laatste tien procent van een superveld te bereiken', stelt Ben Veenbrink. Hij trekt daarbij een vergelijking met de mat van Arsenal. 'Die kost ze jaarlijks zes a zeven ton, terwijl er in Nederland clubs zijn die werken met een onderhoudsbudget van 50.000 euro.' Veenbrink wijst erop dat er naast die kosten nog vele andere kosten bijgeteld moeten worden. Zo verplicht de KNVB clubs in de Eredivisie om in veldverwarming te investeren als ze geen kunstgras hebben. 'Dat op zich is al een aanzienlijke investering, maar ik weet ook van een club die in de winter zo'n 100.000 euro extra kwijt was aan stookkosten voor die verwarming.'

Natuurlijk is er techniek die kan helpen om de kwaliteit van de mat te verbeteren. De groeilampen van SGL of het Duitse Rhenac zijn daarvan een goed voorbeeld. Ook die vereisen echter een forse investering en exploitatiekosten, de toepassing van energiezuinige ledlampen ten spijt. Bovendien geeft het gebruik van dergelijke systemen andere problemen. 'Je krijgt dan te maken met vragen als: hoe eenvoudig is het om het onderhoudsmateriaal op het veld te krijgen, en is er voldoende ruimte in het stadion om de materialen op te slaan?'

Ook hier kunnen lessen worden getrokken uit de situatie bij Arsenal. 'Daar staan deze assimilatielampen in de parkeergarage, omdat ze nergens anders ruimte hebben. Maar dat valt lastig uit te leggen aan een fan die dan verder weg moet parkeren,

Contractspelers (VVCS). 'Ik denk dat dit goed is in algemene zin en dat het zeker goed is voor het Nederlandse voetbal', zegt VVCS-voorzitter Danny Hesp. 'Op kunstgras krijg je een ander type voetbal; dat is niet goed voor de spelers en voor het publiek.' De terugval die het Nederlandse voetbal de afgelopen jaren heeft moeten ervaren, lijkt dit te bevestigen.

Danny Hesp

Arjan Knottnerus

Op de tekening is het groen, maar SC Cambuur weet nog niet of ze natuurgras of een hybride-veld in het nieuwe stadion nemen.

Allen hebben besloten, of overwegen om op korte termijn afscheid van kunstgras te nemen

terwijl hij 5.000 pond betaalt voor een stoel op de hoofdtribune.' Dat SC Cambuur nu al bekendmaakt een andere veldsoort te gaan gebruiken in het nieuw te bouwen stadion, is dus begrijpelijk. 'Het is altijd beter om er vooraf over na te denken dan achteraf te moeten investeren in deze technieken. Nu kan men nog kijken of het veld voldoende licht en zuurstof krijgt, en mocht dat niet zo zijn, het stadionontwerp nog wat wijzigen.'

Goed voor de markt?

De vraag werpt zich op wat de gevolgen voor de ontwikkeling van kunstgras voor voetbal zullen zijn, als kunstgras vanaf het hoogste podium verdwijnt. De Eredivisie is en blijft toch een etalage waaraan veel commerciële bedrijven zich willen verbinden. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is Greenfields. Deze onderneming uit de TenCate-stal is de leverancier van het merendeel van de kunstgrassystemen in de Nederlandse stadions. Maar bij Greenfields heeft men het druk; een reactie zit er

helaas niet in. Wel weten we dat de vorige voorzitter van de raad van bestuur van TenCate, Loek de Vries, al in 2015 voorstelde om het stadion van FC Twente te voorzien van een hybride veld. Blijkbaar voorzag hij toen al dat kunstgras niet zaligmakend zou blijven.

Een overstap van kunstgras naar hybride zou vooral koren op de molen van Arjan Knottnerus zijn. Met Tarkett Sports kan hij twee verschillende oplossingen bieden: 'Wij hebben een gestikt systeem en een niet-gestikt systeem.' Eigenlijk is dat codetaal voor het alom bekende Grassmaster, ooit door Desso Sports Systems in de markt gezet, en Playmaster, een systeem waarbij gras langs kunstgrasvezels groeit op een open backing. De karakteristieken van deze systemen en de overige hybride-opties die de markt te bieden heeft, worden elders in deze editie uitgelegd.

Hoewel de BVO's nadrukkelijker naar hybridesystemen lijken te kijken, verwacht Knottnerus niet dat dit soort systemen de markt gaat overnemen. 'Men zal er meer open tegenaan kijken. De investering in zo'n veld is vergelijkbaar met die in een rubberingestrooid kunstgrasveld. En de *cost of ownership* is bij een hybride veld heel aantrekkelijk, want het kan zo'n 20 jaar mee als het juiste veld wordt gekozen.' Voorwaarde is echter wel dat zo'n veld goed wordt onderhouden. 'Er zijn echter maar weinig gemeenten die zijn ingesteld op het onderhouden van een hybride veld. Dat is allemaal uitbesteed voor een habbekrats. Daarnaast is vaak de kalender en niet de conditie van het veld bepalend voor het onderhoud.' Knottnerus wijst erop dat clubs die

de aanleg van een hybride veld overwegen, ook bereid moeten zijn hun verwachtingspatroon aan te passen en afgelastingen te accepteren. Gezien de overvolle speelschema's lijkt dat laatste voor veel clubs onmogelijk te accepteren.

Goed voor het voetbal

Terug naar de vraag: wat zijn de gevolgen voor de innovatie van kunstgras voor voetbal, als het product niet langer 'in de etalage' van de sport staat? Wie goed naar Knottnerus luistert, zou het ergste kunnen vrezen. Het lijkt erop dat we geen grote innovaties meer hoeven te verwachten. 'Playmaster-velden gaan maar een paar jaar mee, omdat de backing uiteindelijk wordt stukgeprik bij het vertidrainen. En voor Grassmaster gebruiken wij nog steeds de oude Crown-vezel. Die is veel steviger dan de PE-vezels en monofilamenten die tegenwoordig in kunstgrasmatten worden gebruikt', zegt de man die toch aan heel wat innovaties heeft meegewerkt.

Vrees voor een terugloop in projecten heeft hij echter niet, zelfs niet als hybride velden zouden doorbreken. 'In 2008, 2009 en 2010 zijn er ontzettend veel kunstgrasvelden aangelegd. De meeste daarvan zijn dit jaar aan vervanging toe, zeker met het oog op de KNVB Gebruiksnorm die vanaf komende zomer van kracht wordt. Ik schat dat alleen al dit jaar 180 velden vervangen moeten worden. Daar komt dan de nieuwbouw nog bij.' Aan het gemiddelde in ons land, één kunstgrasveld op vijf natuurgrasvelden, zal dus geen verandering komen; zelfs niet aan de één op drie in het westen van het land.

Van de 38 clubs in het betaald voetbal spelen momenteel 20 clubs op kunstgras. De eerste vier daarvan hebben al aangegeven de overstap naar natuurgras of een hybride veld te overwegen. Afgaande op de slechte beoordeling van kunstgras door de aanvoerders in de VVCS-veldencompetitie en in de discussie die momenteel het voetbal beheerst, lijkt het erop dat de animo voor kunstgras in het betaald voetbal voorbij is. De wetenschap dat de breedtesport niet zonder kunstgras kan, garandeert dat er altijd nieuwe introducties zullen komen. Maar nu de etalage wegvalt, zal de juiste keuze voor een veld nog meer kennis van fieldmanagers vergen.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-7320